

DE PROMOOT

**Clubblad van Schaakvereniging 'Promotie'
Zoetermeer**

Jaargang 51, nummer 2

december 2002

1952 - 6 oktober - 2002

DE PROMOOT

Clubblad van Schaakvereniging 'Promotie'

Jaargang 51 – nummer 2– december 2002

Oplage: 80 stuks

Schaakvereniging 'Promotie'

Opgericht: 6 oktober 1952
 Clubgebouw: Sportcentrum Olympus, Voorweg 107, Zoetermeer, tel. 079 – 3214752
 Idem jeugd: Wijkcentrum De Leyens, Van 't Hoffplein 1, Zoetermeer, 079 – 3419596
 Website: www.svpromotie.nl ← **NIEUW !!!**
 Contributie: senioren (20-64 jr) 102,-; junioren (16-19 jr) en aspiranten (t/m 15 jr) 54,-;
 studenten 66,-; veteranen (65+) 78,-; gezinsleden reductie
 Ereleden: H.Breugem, L.Breugem, H.Breuker, P.Briggeman, G.Eggink, J.Hagoort, J.Kalkwijk, G.Swart

bestuur	naam	adres	telefoon + e-mail
voorzitter	B.L.J. Ahlers	Velddreef 104 2727 CN Zoetermeer	079 – 3416640 < geen e-mail >
secretaris	D. Th. Brinkman	v.Boisotring 97 2722 AB Zoetermeer	079 – 3422005 dirk_brinkman@nl.ibm.com
penningmeester	J.G. van der Ploeg	Belgiëlaan 157 2711 BR Zoetermeer	079 – 3423551 vd.ploeg@hccnet.nl
wedstrijdleader intern	E.S. Trommel ad interim: N. Peerdeman	Hazerswoudestraat 57 2729 CK Zoetermeer	079 – 3416697 e.s.t@planet.nl 079 - 3164687 n.peerdeman@wanadoo.nl
wedstrijdleader extern	R. de Vries	Breitnerlaan 56 2391 GC Hazerswoude-Dorp	0172 – 587335 r.de_vries@wxs.nl
algemeen adjunct	R. Kunnen	Schoenerkade 50 2725 ES Zoetermeer	079 – 3437352 ruurdherma.kunnen@wxs.nl
jeugdcommissie:	M. van Staden (jr)	Moerbeigaarde 76 2723 AG Zoetermeer	079 – 3414509 vanstaden@stb.tno.nl
voorzitter	R. van Galen	Biggenweide 39, 2727 GR Z'meer	079 – 3422851
interne comp.	H. Verzijden	Leeghwaterschans 2, 2728 GN Z'meer	079 – 3422917
interne comp.	J. Swarts	Palestrinarode 19, 2717 GA Z'meer	079 – 3212785
toernooien	H. Buiten	Slootdreef 14, 2724 AL Z'meer	079 – 3316292
externe comp.			
redactie clubblad	M. Nepveu	Graaf Adolfstraat 36 2713 EK Zoetermeer	079 – 3169981 m.nepveu@planet.nl
"De Promoot"	R. de Vries	< zie boven >	< zie boven >

redactioneel

Beste Lezer(es),

Om U door de bitterkoude dagen rond de Kerst heen te loodsen hebben we weer een dik clubblad voor U gemaakt. Met hulp van velen, dat spreekt!

De gebruikelijke artikelen (van de vreselijk gebruikelijke schrijvers) worden dit keer aangevuld met bijdragen van Willem Broekman, van ons in Verweggistan residerende lid Hans Meijer en van Henk Alberts en John Tan.

Henk heeft zich uitgeleefd met behulp van Napoleon, Sam Loyd en enkele andere grootheden en John Tan heeft een paar korte stukjes geschreven met een valse grijns om de lippen.

We komen nog even terug op de jubileumavond door de voordracht van Frans Cayaux hier integraal te plaatsen.

Verslikt U zich tijdens het lezen niet in een oliebol of kerstkalkoen, en alvast een goed 2003!

De Redactie

Mededelingen van de wedstrijdleider INTERN (ad interim)

1. De interne competitie na 11 gespeelde ronden

De 2 oud-clubkampioenen Ben Ahlers (3 titels) en Willem Broekman (2 titels) delen na 11 ronden de voorlopige eerste plaats. Beiden hebben 4½ punt uit 5 interne partijen. Ook zijn er 4 externe wedstrijden gespeeld die meetellen voor het minimum aantal te spelen partijen van 14. De enige remise die zij hebben gespeeld was in de onderlinge partij.

Ben heeft van alle spelers in de interne competitie de hoogste ToernooiPrestatieRating (TPR). (2383). Hierbij zijn toppers als Bannink en de Waal aan de zegekar gebonden. De verdeling van de spelers in de top tien over de teams is als volgt:

Team	Aantal spelers
1 ^e	2
2 ^e	4
3 ^e	3
5 ^e	1

Opvallend in dit staatje is de aanwezigheid van 5^e teamspeler Han Baas. Met de externe competitie meegerekend heeft hij al 10 partijen gespeeld. Met zijn score van 5 uit 7 staat hij op een 10^e plek. Alleen tegen toppers als Noordhoek en Bannink moest Han zijn meerdere erkennen.

De enige jeugdspeler in de top tien tot nu toe is Dennis Leenman. Dennis maakte indruk door Bernard Bannink te verslaan. En ook vond hij het niet te min om broer Timo pootje te lichten. Ook extern draait Dennis bijzonder lekker (4 uit 4!).

De plaatsen 4 tot en met 6 worden bezet door de 3^e teamspelers Jan Blankespoor, Bert Ouwers en Nico Peerdeman. Jan startte met een nul tegen Pauline van Nies maar scoorde daarna 5 maal op rij, waarbij ook Igor Coene werd verslagen. Bert speelde zich min of meer ongemerkt in de top tien. Eenmaal daar aangekomen versloeg hij Manuel Nepveu en dwong een goede remise af van Jan van den Bergh. Nico is ook aan een sterke reeks bezig. Zowel intern als extern werd nog niet verloren. Tegenstanders als Mostert en Nepveu worden het slachtoffer van zijn scherpe spel. En ook Eelco Kuipers kwam met remise goed weg.

Op basis van TPR zou de top tien er als volgt hebben uitgezien:

Plaats TPR	Plaats Stand	Speler	TPR (A)	Rating (B)	Overscore (A) – (B)
1	1	Ben Ahlers	2383	2097	286
2	3	Jan van den Bergh	2311	2100	211
3	2	Willem Broekman	2152	2059	93
4	11	Igor Coene	2078	2053	25
5	5	Bert Ouwers	2054	1940	114
6	41	Rudi Matai	2028	1822	206
7	16	Harrie Boerkamp	2011	1900	111
8	4	Jan Blankespoor	1996	1936	60
9	8	Henk Noordhoek	1989	1958	31
10	6	Nico Peerdeman	1985	1874	111

Hieruit blijkt duidelijk dat sommige spelers niet in de top tien staan terwijl wel sterk gepresteerd is. Soms kan de indeling ongelukkig uitpakken.

Spelers als Bernard Bannink en Ton de Waal hebben al flink wat punten verspeeld. De meest opvallende uitslag tot nu toe was de winst van Henk Breugem op Ton.

Henk heeft alle ronden nog meegedaan en met zijn 7 uit 11 staat hij verdienstelijk op de 17^e plaats.

Naast Henk hebben Igor Coene, Arjan Schuurman-Hess en Leen van de Meeberg alle interne ronden gespeeld.

Tot slot een overzicht van de gemiddelde scores per team:

Team	Score	Aantal partijen	%
1	40,5	61	66,39
2	36,5	54	67,59
3	35,5	55	64,55
4	21,5	40	53,75
5	27	53	50,94
6	18	44	43,46
7	29	78	37,18
8	10	38	26,32
Overig	46,5	107	43,46

Hieruit blijkt dat de teams 1, 2 en 3 elkaar weinig ontlopen. Het 2^e scoort relatief beter dan het 1^e. Verder is de volgorde zoals te verwachten.

2. Uitslag snelschaken 2^e voorronde

ronde 2	groep 1		groep 2		groep 3	
1	E.Kuipers	11,0	H.Ouwens	10,0	H.Minnema	8,0
2	B.Bannink	10,5	M. van Staden jr	10,0	J.Lipka	6,0
3	H.Noordhoek	8,0	T.Leenman	9,5	N.Smit	6,0
4	H.Alberts	8,0	L.Smaal	8,5	H.Bragonje	6,0
5	I.Coene	7,0	H.Breugem	8,0	J. van Lier	5,5
6	R.Tan	7,0	H.Baas	7,0	E.Guyt	5,5
7	W.Broekman	6,0	A.Schuurman	6,0	O.Hoepel	3,5
8	H.Kuipers	5,0	M.Wichart	5,5	H.van Werven	2,5
9	D.Leenman	4,0	G.Toxopeus	4,5	R.de Vries	2,0
10	J.v/d Bergh	3,5	J.Veldhuizen	4,0	L.v.d.Meeberg	0,0
11	J.Hardiek	3,5	J.v.d.Berg	2,0		
12	J.Mostert	3,0	F.Martens	1,0		
13	J.Blankespoor	2,0	P.Krabbendam	1,0		

Van de groepen 2 en 3 promoveren de nummers 1 tot en met 3, en uit de groepen 1 en 2 degraderen de laatste 3 spelers.

3. Verdere mededelingen

Eind oktober nam ik van Eric Trommel in verband met een verhuizing het wedstrijdleaderschap intern tijdelijk over (naar verwachting tot en met december). Het viel niet altijd mee, maar met enig vallen en opstaan en medewerking van de leden lukt het wel. **Als enig punt wil ik nogmaals benadrukken dat indien extern wordt gespeeld er afgemeld moet worden voor de interne competitie.** Geen bericht betekent dat je wordt ingedeeld. Nu is hier regelmatig onduidelijkheid over en moet de indeling (te) vaak en in een laat stadium worden herzien.

Nico Peerdeman

(n.peerdeman @ wanadoo.nl -- 079 - 3164687)

4. Competitie 2002-2003, stand na ronde 12

1	W. Broekman	4.50/ 5	90.00%	2059	2152	5.00/ 6	83.33%
2	J. Blankespoor	6.00/ 7	85.71%	1936	1996	6.50/ 8	81.25%
3	J. van de Bergh	3.50/ 4	87.50%	2100	2311	4.00/ 5	80.00%
4	H. Noordhoek	7.50/10	75.00%	1958	2010	8.00/11	72.73%
5	B. Ouwers	6.00/ 8	75.00%	1940	2020	6.50/ 9	72.22%
6	B. Ahlers	4.50/ 6	75.00%	2097	2383	5.00/ 7	71.43%
7	E. Kuipers	4.50/ 6	75.00%	2267	1955	5.00/ 7	71.43%
8	N. Peerdeman	6.50/ 9	72.22%	1874	1990	7.00/10	70.00%
9	I. Coene	8.50/12	70.83%	2053	2097	9.00/13	69.23%
10	D. Leenman	5.00/ 7	71.43%	1821	1956	5.50/ 8	68.75%
11	B. Bannink	7.00/10	70.00%	2263	1937	7.50/11	68.18%
12	R. Kunnen	6.00/ 9	66.67%	1770	1801	6.50/10	65.00%
13	J. Mostert	6.50/10	65.00%	1927	1950	7.00/11	63.64%
14	H. Alberts	2.00/ 3	66.67%	2111	1866	2.50/ 4	62.50%
15	H. Boerkamp	4.50/ 7	64.29%	1900	2001	5.00/ 8	62.50%
16	M. van Staden jr.	4.50/ 7	64.29%	1903	1818	5.00/ 8	62.50%
17	G. Eggink	4.50/ 7	64.29%	1821	1835	5.00/ 8	62.50%
18	J. van den Berg	4.50/ 7	64.29%	1762	1722	5.00/ 8	62.50%
19	M. Nepveu	5.00/ 8	62.50%	1957	1894	5.50/ 9	61.11%
20	R. Blok	5.00/ 8	62.50%	1871	1853	5.50/ 9	61.11%
21	L. Smaal	5.00/ 8	62.50%	--	1852	5.50/ 9	61.11%
22	J. Baas	5.00/ 8	62.50%	1759	1841	5.50/ 9	61.11%
23	H. Knops	3.00/ 5	60.00%	1757	1680	3.50/ 6	58.33%
24	R. Matai	3.00/ 5	60.00%	1822	2001	3.50/ 6	58.33%
25	H. Breugem	7.00/12	58.33%	1743	1842	7.50/13	57.69%
26	R. Tan	3.50/ 6	58.33%	1813	1761	4.00/ 7	57.14%
27	P. van Nies	3.50/ 6	58.33%	1813	1842	4.00/ 7	57.14%
28	J. Veldhuizen	4.50/ 8	56.25%	1773	1800	5.00/ 9	55.56%
29	H. Tan	5.00/ 9	55.56%	1781	1595	5.50/10	55.00%
30	J. Stoop	5.00/ 9	55.56%	1821	1586	5.50/10	55.00%
31	H. Minnema	5.00/ 9	55.56%	1539	1811	5.50/10	55.00%
32	A. de Waal	5.50/10	55.00%	2118	1945	6.00/11	54.55%
33	W. Tsai	5.50/10	55.00%	1696	1811	6.00/11	54.55%
34	J. van Lier	5.00/10	50.00%	1600	1725	5.50/11	50.00%
35	R. de Vries	5.00/10	50.00%	1467	1544	5.50/11	50.00%
36	J. Hardiek	4.50/ 9	50.00%	1701	1718	5.00/10	50.00%
37	H. Kuipers	4.50/ 9	50.00%	1782	1555	5.00/10	50.00%
38	F. Sieben	4.00/ 8	50.00%	--	1794	4.50/ 9	50.00%
39	E. Trommel	3.50/ 7	50.00%	1212	1552	4.00/ 8	50.00%
40	H. van Werven	3.50/ 7	50.00%	1451	1588	4.00/ 8	50.00%
41	J. Sibbing	3.00/ 6	50.00%	2098	1809	3.50/ 7	50.00%
42	H. Breuker	3.00/ 6	50.00%	1542	1497	3.50/ 7	50.00%
43	D. van Nies	3.00/ 6	50.00%	1521	1706	3.50/ 7	50.00%
44	N. Veldhuizen	1.50/ 3	50.00%	1790	1612	2.00/ 4	50.00%
45	H. Vossepoel	1.00/ 2	50.00%	1400	1718	1.50/ 3	50.00%
46	J. Lipka	4.50/10	45.00%	1400	1677	5.00/11	45.45%
47	D. Brinkman	4.00/ 9	44.44%	1598	1718	4.50/10	45.00%
48	J. Snijdwint	4.00/ 9	44.44%	1532	1607	4.50/10	45.00%
49	M. Wichhart	3.50/ 8	43.75%	1705	1722	4.00/ 9	44.44%
50	T. Leenman	3.00/ 7	42.86%	1818	1728	3.50/ 8	43.75%
51	J. de Roo	2.00/ 5	40.00%	1388	1610	2.50/ 6	41.67%
52	W. Jutte	4.00/10	40.00%	1571	1391	4.50/11	40.91%
53	P. Franken	3.50/ 9	38.89%	1413	1382	4.00/10	40.00%
54	P. Briggeman	3.50/ 9	38.89%	1750	1652	4.00/10	40.00%
55	G. van der Burg	3.50/ 9	38.89%	--	1490	4.00/10	40.00%
56	D. de Zwart	3.50/ 9	38.89%	--	1411	4.00/10	40.00%
57	H. Bragonje	3.50/ 9	38.89%	1338	1357	4.00/10	40.00%
58	J. Bruinsma	3.50/ 9	38.89%	--	1203	4.00/10	40.00%
59	M. Toxopeus	3.00/ 8	37.50%	1748	1675	3.50/ 9	38.89%
60	F. Martens	2.50/ 7	35.71%	1599	1386	3.00/ 8	37.50%
61	C. Schoon	3.50/10	35.00%	1411	1411	4.00/11	36.36%
62	H. Pronk	2.00/ 6	33.33%	1530	1458	2.50/ 7	35.71%
63	P. Krabbendam	3.00/ 9	33.33%	1698	1457	3.50/10	35.00%
64	O. Hoepel	3.50/11	31.82%	--	1428	4.00/12	33.33%
65	M. van Staden sr.	2.50/ 8	31.25%	1652	1469	3.00/ 9	33.33%
66	A. Schuurman-Hess	3.50/12	29.17%	1496	1297	4.00/13	30.77%
67	N. Smit	3.00/11	27.27%	1395	1379	3.50/12	29.17%
68	J. van der Ploeg	2.00/ 8	25.00%	1275	731	2.50/ 9	27.78%
69	P. Minnema	1.50/ 7	21.43%	1200	1358	2.00/ 8	25.00%
70	E. Guyt	1.50/10	15.00%	1325	1164	2.00/11	18.18%
71	A. de Bakker	1.00/ 8	12.50%	--	630	1.50/ 9	16.67%
72	L. van de Meeberg	1.00/12	8.33%	--	852	1.50/13	11.54%

Mededelingen van de wedstrijdleader EXTERN

Onze teams spelen dit jaar om het voorzichtig te zeggen met wisselend succes. Het ene uiterste is het vijfde, dat tot nu toe alles heeft gewonnen, en het andere uiterste zijn het vierde en het zevende, die alle wedstrijden hebben verloren (maar dat gaat veranderen!). Het achtste (ons jeugdteam) heeft ook nog niet gewonnen, maar tenminste wel éénmaal 4-4 gespeeld.

Team-ranglijst

In het volgende overzicht een "ranglijst", in volgorde van aantal matchpunten.

team	klasse	aantal wedstr.	aantal winst	aantal gelijk	aantal verlies	matchpunten		bordpunten	
						score	%	score	%
Promotie 5	2C	3	3	0	0	6	100 !!	15	63
Promotie 6	3A	3	2	0	1	4	67	15	63
Promotie 2	Prom.	3	1	1	1	3	50	11½	48
Promotie 3	Prom.	3	1	1	1	3	50	11	46
Promotie 1	KNSB-2B	3	1	0	2	2	33	10½	44
Promotie 8	3C	3	0	1	2	1	16	7	30
Promotie 4	1A	4	0	0	4	0	0	10½	33
Promotie 7	3B	4	0	0	4	0	0	9½	30

Topscoreers

Wat de persoonlijke resultaten betreft mogen, zonder iemand te kort te willen doen, de volgende spelers speciaal worden genoemd (opname in deze topscore-lijst indien minstens 3 maal gespeeld):

Promotie 1:	B. Bannink	2½	uit 3
Promotie 2:	D. Leenman	3	uit 3 !!
	W. Broekman	2½	uit 3
Promotie 3:	N. Peerdeman	2½	uit 3
Promotie 5:	R. Minnema	3	uit 3 !!
	M. Wichhart	3	uit 3 !!

Rob de Vries

Standen

KNSB 2 ^e kl. B	ZSC-S	Bld	Prom1	Cai	LSG	Alt	Alm	Mess1	WSC	HWP	totaal			
	1	1		1	2	1	1		1	Z 1	#	mp	bp	kl
ZSC-Saende 1		0	6	3							3	2	9	8 ^e
Bl'daal 1	8		5							3	3	4	16	3 ^e
Promotie 1	2	3							5½		3	2	10½	7^e
Caissa 1	5							4	6		3	5	15	2 ^e
LSG 2							7	4	7		3	5	18	1 ^e
Alteveer 1							5	4½		3	3	4	12½	5 ^e
Almere 1					1	3				4½	3	2	8½	9 ^e
Messem. 1				4	4	3½					3	2	11½	6 ^e
WSC 1			2½	2	1						3	0	5½	10 ^e
HWP Zaanstad 1		5				5	3½				3	4	13½	4 ^e

STOP PRESS: uitslag 15 december Promotie 1 – Het Witte Paard Zaanstad: 3½ - 4½ (helaas.....)

HSB Prom.kl.	DD 3	Rijswijk 2	Promo- tie 3	Promo- tie 2	Botwin- nik 1	Haeghe Ooiev. 2	RSC-BP 1	Haagse Toren 1	totaal			
									#	mp	bp	kl
DD 3			4	3			6½		3	3	13½	3 ^e
Rijswijk 2				4	3½	4½			3	3	12	4 ^e
Promotie 3	4			5½	1½				3	3	11	6 ^e
Promotie 2	5	4	2½						3	3	11½	5 ^e
Botwinnik 1		4½	6½					5	3	6	16	1 ^e
Haeghe Ooiev. 2		3½						3½	2	0	7	7 ^e
RSC- Belg.Pk 1	1½							2½	2	0	4	8 ^e
Haagse Toren 1					3	4½	5½		3	4	13	2 ^e

HSB 1 ^e kl. A	RHC- Arena 1	Schaak- huis 1	Haeghe Ooiev. 3	Haagse Toren 2	Promo- tie 4	Tijd- nood 2	DSC 3	Wass./ BF 1	totaal			
									#	mp	bp	kl
RHC- Arena 1			7	6	5	6			4	8	24	1 ^e
Schaakh.1			3½	4			4		3	2	11½	6 ^e
Haeghe Ooiev. 3	1	4½		3	6½				4	4	15	3 ^e
Haagse Toren 2	2	4	5						3	3	11	5 ^e
Promotie 4	3		1½				3	3	4	0	10½	8 ^e
Tijdnood 2	2						4	5½	3	3	11½	4 ^e
DSC 3		4			5	4		5½	4	6	18½	2 ^e
Wass./BF 1					5	2½	2½		3	2	10	7 ^e

HSB 2 ^e kl. C	Corbulo 1	Promo- tie 5	Voor- burg 1	Collec- tief 2	Tijd- nood 3	RHC- Arena 2	RSC-BP 2	Botwin- nik 2	totaal			
									#	mp	bp	kl
Corbulo 1				4			4½	3½	3	3	12	4 ^e
Promotie 5					4½	5	5½		3	6	15	1 ^e
Voorburg 1				4	3½	3			3	1	10½	7 ^e
Collectief 2	4		4		4½				3	4	12½	2 ^e /4 ^e
Tijdnood 3		3½	4½	3½					3	2	11½	7 ^e
RHC- Arena 2		3	5					4½	3	4	12½	2 ^e /4 ^e
RSC- Belg.Pk 2	3½	2½						3½	3	0	9½	8 ^e
Botwinnik 2	4½					3½	4½		3	4	12½	2 ^e /4 ^e

HSB 3 ^e kl. A	DD 7	Promet- NSV 1	Ver- burch 1	Botwin- nik 3	Promo- tie 6	Vogel- wijk 5	Haagse Toren 6	Lierse 2	totaal			
									#	mp	bp	kl
DD 7			6	5½			6½	1½	4	6	19½	2 ^e
Prometh.- NSV 1					4½	7½	7		3	6	19	3 ^e
Verburch 1	2			3	2½	4			4	1	11½	7 ^e
Botwinnik 3	2½		5		2				3	2	9½	5 ^e
Promotie 6		3½	5½	6					3	4	15	4 ^e
Vogelwijk 5		½	4				3½	1½	4	1	9½	8 ^e
Haagse Toren 6	1½	1				4½		1½	4	2	8½	6 ^e
Lierse 2	6½					6½	6½		3	6	19½	1 ^e

HSB 3 ^e kl. B	HSV 3	Collec- tief 3	Pomar 4	Wass./ BF 2	Promo- tie 7	Schaak huis 2	Regina Pacis 1	DSC 8	totaal			
									#	mp	bp	kl
HSV 3				3			3	4	3	1	10	7 ^e
Collectief 3				5	5½	3½	6		4	6	20	2 ^e
Pomar 4				3	7	1			3	2	11	6 ^e
Wass./BF 2	5	3	5		4½				4	6	17½	3 ^e
Promotie 7		2½	1	3½				2½	4	0	9½	8 ^e
Schaakh. 2		4½	7				7	4	4	7	22½	1 ^e
Regina Pacis 1	5	2				1		4	4	3	12	5 ^e
DSC 8	4				5½	4	4		4	5	17½	4 ^e

HSB 3 ^e kl. C	Haagse Toren 5	WSC 3	RHC- Arena 3	Paris 1	DSC 7	Promo- tie 8	Haeghe Ooiev. 6	Lierse 3	totaal			
									#	mp	bp	kl
Haagse Toren 5				4			4½	3½	3	3	12	5 ^e
WSC 3					5½	7½	5		3	6	18	2 ^e
RHC- Arena 3				5½	0	5½			3	4	11	4 ^e
Paris 1	4		2½		3				3	1	9½	6 ^e
DSC 7		2½	8	5				5½	4	6	21	1 ^e
Promotie 8		½	2½					4	3	1	7	7 ^e
Haeghe Ooiev. 6	3½	3						3½	3	0	10	8 ^e
Lierse 3	4½				2½	4	4½		4	5	15½	3 ^e

feestrede uitgesproken tijdens de jubileumviering op 5 oktober 2002

In september 1944 op een zolderkamertje in Den Haag heb ik er voor het eerst kennis mee gemaakt. Twee onderduikers zaten daar te schaken. Halma, mens-erger-je-niet, ganzebord en dammen kende ik al, maar dit bordspel was iets nieuws.

Het boeide me meteen, maar ik begreep er nog niets van. Het werd me ook niet uitgelegd. "Schaken is niet voor kinderen," zeiden de mannen. Het was ver voor de Polgar-tijd, maar ze hadden natuurlijk best van Reschewsky gehoord kunnen hebben.

Nee dus.

Eigen initiatief is nooit weg, moet ik hebben gedacht en ik bezocht het tweede-handsboekwinkeltje schuin aan de overkant. Van de eigenaar kreeg ik voor een gulden een reeds beduimd oud boekje: "Handleiding tot het Schaakspel", naar het Hoogduitsch van G.R. Neumann, achtste druk bewerkt door H.J. den Hertog; uitgever G.B. van Goor, 1916.

Uit dat boekje heb ik mezelf toen schaken geleerd. Ik heb het nog steeds in mijn bezit, in een zwaar versterkte kluis bij een bekende bank. Een bod van € 3,5 miljoen van de Emir van Bahrein heb ik onlangs zonder aarzelen van de hand gewezen. Het boekje is nu natuurlijk onbetaalbaar.

Het eerste hoofdstuk begint als volgt:

"Het schaakspel behoort tot de zoogenaamde bordspelen, d.i. tot die spelen, welke op een daartoe opzettelijk vervaardigd bord door middel van een aantal stukken gespeeld worden. Deze bordspelen onderscheiden zich van andere spelen daardoor, dat het toeval op hun gang volstrekt geen of slechts in zooverre invloed heeft, als misschien omstandigheden van buiten op een der spelers of op beide inwerken. De hoofdzaak bij alle bordspelen, en in buitengewone mate bij het schaakspel, is de persoonlijke intellectuele begaafdheid, de scherpzinnigheid en het combinatievermogen der spelers. Het schaakspel gelijkt eene strijd tusschen twee even sterke en even goed geposteerde legers, waarbij iedere partij er op bedacht is, het opperhoofd der tegenpartij gevangen te nemen. Waar twee personen, die de bewegingen dezer beide legers leiden, er naar streven het genoemde doel te bereiken, terwijl zij ieder stuk afwisselend, volgens de daaraan eigen wijze van lopen en onder zekere voorwaarden, van het eene punt op het andere brengen, daar wordt een schaakpartij gespeeld."

Wat mij toen met mijn jongensromantiek het meest aansprak was natuurlijk het gevangen nemen van het opperhoofd der tegenpartij. Later, als ambitieuze adolescent, werd uiteraard de *"persoonlijke intellectuele begaafdheid"* mijn drijfveer.

Nu ik me, in de herfst van mijn leven, de betrekkelijkheid van het schaakspel bewust ben geworden, is het voor mij voldoende om *"ieder stuk afwisselend, volgens de daaraan eigen wijze van lopen en onder zekere voorwaarden, van het eene punt op het andere te brengen"*. En die voorwaarden houden samengevat in, dat het vooral leuk moet zijn.

Ik hoef nu niet zonodig meer opperhoofden gevangen te nemen of te blijven zoeken naar mijn persoonlijke intellectuele begaafdheid. Ik laat dat over aan jongelui, zoals Willem Broekman en Ruurd Kunnen. Maar ouderen zoals ik, kaal en grijs en met een bezonken verleden, wij glimlachen om al die kippedrift.

Wij relativeren, wij beschouwen en wij hebben begrip. Van een abstracte, etherische hoogte kijken wij welwillend neer op al dat driftige gedoe dat zich afspeelt tussen a1 en h8.

In mijn filosofische werken heb ik dat omschreven als de *"attitude of genial understanding"* (in de vakliteratuur nu bekend als AGU). De louterende werking die daar van uitgaat is niet alleen een verrijking van de eigen geest, maar ook weldadig voor de omgeving. Een schaakvereniging met een of twee AGU-belijders onder haar leden gaat zich als een eenheid gedragen en wordt in hoge mate conflictbestendig (aangetoond door het recente onderzoek van de Berkely University in Californië en behandeld in het voortreffelijke boek *"AGU or braindamage, the ultimate choice in chess"* van Prof. Michael Shrink, Pawn Press 1992).

Terug naar 1944. Het schaakspel moest dus volgens Neumann worden gespeeld op *"een opzettelijk vervaardigd bord"*. Dat had ik dus niet. Ik heb ook nog lang gezocht naar onopzettelijk vervaardigde borden, maar had ook die niet kunnen vinden.

Aldus heb ik het moeten leren op een theedoek. Een geruite theedoek natuurlijk.

In de laatste jaren van de oorlog was het niet mogelijk om aan een normaal schaakbord met stukken te komen. Er was geen hout en geen geld. Daarom een theedoek. Met 144 velden. Andere theedoeken waren er niet. Reden waarom ik het nog steeds behelpen vind met slechts 64 velden. Ik kan er maar niet aan wennen.

Lezers van mijn artikeltjes in de laatste clubbladen is het al opgevallen, dat ik een keer in mijn analyses mijn e-pion naar e9 wilde spelen. En mijn koning een keer naar f9. Dat is nog niks. Achter het bord zie ik nog steeds combinaties zoals Lb1-k11 of Pg8-h10. Ook zeer lange rokades als 0-0-0-0-0 spelen door mijn hoofd. Op die theedoek kon dat indertijd allemaal.

De stukken maakte ik van brooddeeg. Door de oorlog natuurlijk van een slechte kwaliteit brooddeeg, maar dat verhinderde niet, dat je geslagen stukken gewoon kon opeten. Dat was namelijk een van de grote attracties van het schaken toen. In de hongerwinter van 1944/45 was het zelfs van levensbelang. Je had immers nagenoeg geen eten. Als je niet genoeg stukken sloeg dan haalde je de volgende partij soms niet eens meer.

Terzijde. Mijn gedachten gaan even uit naar de jaren na de oorlog toen je chocolade negertjes kon kopen. Er waren negerjongetjes en negermeisjes te koop. Mijn zusje wilde altijd jongetjes. Omdat daar net iets meer chocola aan zat.

Terug naar die oorlogstijd. Als je wilde schaken, dan moest je dus wel eerst zorgen dat je voldoende brood had gespaard om stukken te maken. Iedere schaker speelde uitsluitend met zijn eigen, zelfgeknede stukken. Jij at de geslagen stukken van je tegenstander op en hij die van jou. Remise aanbieden was er natuurlijk niet bij, want daar loste je de honger niet mee op.

De zwarte stukken waren het gezondst, want daar zat norit doorheen. De witte stukken gaven nogal eens problemen, omdat zij hun witte kleur ontleenden aan het gips dat door het brooddeeg was gemengd. Daar kon je geweldige verstoppingen van krijgen. Vooral als je een witte dame had geslagen en alle torens had geruild kon je rekenen op gigantische barensweeën.

Met mijn speelstijl hield ik daar rekening mee:

Als ik wist dat ik een tegenstander had met gevoelige darmen, dan speelde ik bij voorkeur met wit om dan vervolgens zo snel en zoveel mogelijk stukken te offeren. Ook als het speltechnisch niet verantwoord was. Immers, aan mat zetten kwam mijn tegenstander toch niet toe, omdat hij binnen de kortst mogelijke tijd krimpand van de buikkramp moest opgeven. En opgeven betekende dat je dan ook je resterende stukken moest overdragen. Die kwamen uiteraard ter consumptie aan de winnaar ter beschikking.

Die indertijd zeer effectieve, maar thans irrelevante offerstijl ben ik na zoveel jaren nog steeds niet helemaal kwijt. Vandaar dat mijn ELO-rating nog altijd niet boven de 2600 is uitgekomen.

Maar goed, zo kon je tenminste schaken. Tot in december 1944 het brood begon op te raken. De stukken gingen steeds toen meer bestanddelen gips en norit bevatten. Vooral veel succesvolle zwartspelers hebben de bevrijding dan ook niet meer mogen meemaken. Helaas. Zij hadden een ander soort bevrijding nodig die niemand hen kon geven. In Zwartsluis is voor deze stakkers kort na de oorlog nog een gedenksteen opgericht. Van gips.

Stukken opbergen was óók een probleem. Hout voor doosjes was er al lang niet meer. Aanvankelijk lieten we na het spelen de stukken gewoon op de theedoek achter. Maar als dat binnenshuis was, werden ze 's nachts door de muizen opgevreten en buitenshuis door de mussen. Dat hielp wel tegen muizen- en mussenplagen (die arme beesten hebben nooit geweten wat voor troep ze naar binnen kregen), maar voorlopig was je je stukken wel kwijt.

Dus wikkelde ik, slim als ik toen meende te zijn, na het spelen de stukken strak in de theedoek. Maar als die theedoek kort tevoren nog door mijn moeder bij de vaat was gebruikt en dus nat was geworden, waren mijn brooddegen stukken de volgende ochtend wel pap geworden! En met pap is niet te spelen! Echt niet. Je probeert nog wel wat in die kleffe massa te kneden, maar bijvoorbeeld *en passant* slaan is niet te doen. Een rokade evenmin. Zo'n rokade blijft gewoon aan je vingers zitten en met al dat gips krijg je het er ook haast niet vanaf. En je kan toch niet een hele dag met van die vieze rokadevingers blijven rondlopen.

Zelf heb ik toen een oplossing gevonden door de stukken in oude sigarenblikjes op te bergen.

Onwetend van het feit dat blik op een gegeven moment kon worden opgevreten door de toen nog niet uitgeroeide blikmijt! (N.B. De blikmijt was verwant aan de beruchte staalmijt, die zich dwars door het frontpantser van de zware Duitse *Tiger* tanks heenvrat!)

Om de blikmijt te bestrijden moest je het blik regelmatig insmeren met ooievaarskuitenvet, waar heel moeilijk was aan te komen omdat uit de kuiten van de weinige en vermagerde ooievaars die er toen nog waren haast geen vet meer kon worden gewonnen.

Alles bij elkaar een heel gedoe dus. En onder die omstandigheden moest ik dan, als jonge knaap van negen jaar, proberen het schaken onder de knie te krijgen. Letterlijk; want tafels en stoelen waren er niet meer. Die waren als brandstof verstookt. We speelden daarom op de grond, in ieder geval onder de knie dus. Je had zagezegd het schaken onder de knie. Vandaar dat gezegde.

Uiteraard hadden we ook geen schaakklokken. Om de speeltijd nu toch wat te bemeten hadden we daar wat op gevonden.

Een hele lange tuinslang werd zodanig in een spiraal gewonden, dat een knikker daarin heel langzaam van het ene naar het andere einde rolde. Als je aan zet was stopte je een knikker boven in de slang en binnen de roltijd moest je dan je zet doen. Rolde de knikker uit de slang voordat je je zet had uitgevoerd, dan verloor je de partij. Dan ging je niet "*door de vlag*", zoals dat nu heet, maar "*uit de slang*" (in het Engels "*out of the snake*"). Of je ging "*van de knikker*", zoals de schakers in de Betuwe toen zeiden.

Als het eerlijk ging had je voor een zet ongeveer dertig seconden. Ruim voldoende voor snelle jongens met toen al weinig geduld.

Maar soms ging het niet eerlijk. Onsportieve spelers smeerden die knikker zodanig met een bepaald soort vuiligheid in, dat hij extra langzaam rolde; zodat ze meer bedenktijd hadden. Deze lepe truc is de oorsprong van het gezegde "*stront aan de knikker*". Inmiddels welbekend.

Stront aan de knikker werd overigens flink bestraft. Degene die werd betrappt moest zijn knikker inleveren, zonder stront natuurlijk, en moest verder spelen met een zwaar loden balletje. Op zich niet zo erg, ware het niet dat zijn tuinslang vanaf dat moment strak verticaal werd gehangen.

Het loden balletje deed over dat korte traject ongeveer een halve seconde. Tekort om met kleverige stukjes op een kleffe theedoek een toreneindspel correct af te wikkelen. Iedereen kan dat beamen die weet wat een toreneindspel op 144 velden is. Stel je eens voor. Je bent jong, je hebt dus nog korte armpjes en je moet binnen een halve seconde eerst besluiten of je Ta1-a12 of Ta1xk1 wilt spelen en vervolgens de gekozen zet ook nog uitvoeren. En dat terwijl je zwaar ondervoed bent.

Voor schakers was het afzien in de oorlog. Voor niet-schakers trouwens ook.

Met Neumann's Handleiding probeerde ik mij wat te bekwamen in de openingstheorie. Dat ging moeizaam. Van het Koningsgambiet schreef Neumann: "*Wit geeft, in het belang van eene krachtige spel-ontwikkeling, een Pion prijs. Deze opening, het zoogenaamde Koningsgambiet, is in de praktijk voor beginners te moeilijk. De levendige combinatiën, waartoe zij aanleiding geeft, zijn echter ten volle hunne aandacht waard*". Ook andere openingen werden "*den beginner ontraden*". Ja, wat blijft er dan nog over? Je ging zelf wat bedenken. Afruilvarianten werden populair, omdat dan meteen de ergste honger kon worden gestild. Ook herinner ik me openingen als het Suikerbietgambiet, de Bloembolverdediging en het Gaarkeuken-Indisch.

De bezetter ging zich er ook mee bemoeien. Het spelen van sommige openingen werd verboden. Uiteraard eerst het Engels en het Russisch; later ook Italiaans, het Wolga-gambiet en de Leningrader. Hollands was weliswaar toegestaan, maar je mocht er niet mee winnen. En met het aanbevolen Göring-gambiet mocht je niet verliezen.

Op een gegeven moment werd bepaald dat ook de spelregels om politieke redenen moesten worden aangepast. Slaan mocht voortaan alleen maar naar links, en alleen witte pionnen mochten promoveren. Dat laatste maakte overigens in de praktijk voor een witspeler weinig uit, want als je bijvoorbeeld je kwijtgeraakte dame door promotie terug wilde krijgen, dan kon dat niet om de doodeenvoudige reden dat die dame natuurlijk allang was opgegeten.

Wel moet ik opmerken dat het consumeren van bloembollen voor schakers niet zonder bijwerkingen was. De tulpenbol met name had een merkwaardig effect op je mentale toestand: het werkte geestverruimend, maar blikvernaauwend. Iets dat buitengewoon hinderlijk is als je het overzicht moet houden op 144 velden. Mijn oom Hugo kreeg van die tulpenbollen telekinetische gaven waarmee hij zijn stukken kon verplaatsen zonder ze aan te raken. Alleen rokeren lukte hem niet. Promoveren lukte ook niet, maar dat was voor hem geen probleem, want zover kwam hij nooit. Hij speelde slecht. Overigens is Oom Hugo op tragische wijze aan zijn eind gekomen. In 1953 werd hij getroffen door een vallend schaakbord. Veld h8 was de doodsoorzaak.

Het werd er in het laatste oorlogsjaar allemaal niet makkelijker op. Zeker niet toen de weinige theedoeken die we hadden door het vele gebruik begonnen te slijten. Er kwamen grote gaten in en aan verdere aanpassing van de spelregels viel aldus niet te ontkomen: er moest om de gaten heen worden gespeeld en pionnen, die de gaten natuurlijk niet konden ontwijken en door tempodwang toch moesten spelen, vielen er gewoon in. Die was je dus kwijt, al mochten ze door de tegenstander ook niet worden geconsumeerd.

Ooit heb ik nog eens op een doek moeten spelen dat door de vele slijtage-gaten nog maar twaalf velden had. Verspreid over het doek. We hadden daarbij afgesproken te spelen met elk slechts een koning, een paard en twee pionnen, zodat er nog vier vrije velden resteerden. Met het gereduceerde materiaal voldoende voor redelijk spel.

Het werd een spannende partij. Mijn tegenstander offerde zonder succes zijn paard en mijn beide pionnen vielen in een gat. Uitsluitend met mijn paard heb ik tenslotte zijn koning mat kunnen zetten. Moet je eens proberen op een gewoon bord. Alleen met een paard! Kun je nagaan wat voor mogelijkheden er allemaal in een versleten theedoek zitten!

N.B. Een replica van dat doek met de genoemde eindstand is nu te bezichtigen in het oorlogsmuseum te Overloon.

Ik hoop dat mijn schaakvrienden nu een klein beetje begrip kunnen opbrengen voor mijn - na vijftig jaren schaak - nog steeds wat merkwaardige speelstijl. Voor mijn onverantwoord offeren van stukken, vooral met wit. Voor mijn chronische illusie dat het bord groter is dan 8 x 8 en voor de vertederende die nog altijd door mij heengaat als ik een oude theedoek zie. Met lyrische nostalgie denk ik nog vaak terug aan die vroegere schaaktijd. Hoe ik daar onder het vertrouwde, zacht rollende geluid van een knikker, smakelijk kauwend op een zojuist gewonnen dame, met een versleten theedoek onder de knie en een vieze rokade van de vorige dag nog aan mijn vingers, een mat in 17 zetten kon aankondigen in een gecompliceerde stand op 144 speelvelden. Dat waren me nog eens tijden!

P.S. Ik kan mij voorstellen dat meelevende lezers mij nu een plezier willen doen met een oude theedoek. Ik waardeer zo'n geste bij voorbaat, maar laten ze die moeite niet nemen.

Ik ben al in het bezit van een uitgebreide verzameling. Ik heb zelfs theedoeken uit exotische landen, zoals Tonga en Burkina Faso. Ik heb er een van Euwe, een van Yasser Arafat en een hele bijzondere die ik van Judit Polgar heb gekregen. Zij heeft er weliswaar nooit op gespeeld, maar zij heeft er Hans Ree mee afgedroogd.

Mijn enige wens is om nog eens een doek van Picasso in mijn bezit te krijgen. Wie kan mij helpen?

Frans Cayaux

Oplossing probleem

In het vorige nummer stond als bladvuller een leuk "probleem" uit het boek "100 Classics of the Chessboard" van A.S.M. Dickins & H. Ebert [Oxford 1983].

De opgave was:

Wit speelt maar geeft GEEN mat in 1.

De oplossing zijn wij u nog schuldig (maar die had U natuurlijk zelf al gevonden?!):

1. Tg6-c6+.

(Dit is NIET mat, want nu kan 1. ... Tb7xh7)

Opmerking: dit probleem dateert (toevallig) uit 1952, dus was zeer op zijn plaats tussen alle jubileum-artikelen in het vorige nummer!

Rob de Vries

Op dinsdag 22 oktober stond het (jaarlijkse) thematoernooi van Promotie op het programma. Vooraf informeren bij een aantal medeleden bleek weinig verhelderend; geen staat op te maken wat je kon verwachten. Het bleek uiteindelijk een door wedstrijdleader Eric Trommel georganiseerd evenement met een aantal soms goed geslaagde, soms minder goed geslaagde stellingen te zijn. En het zorgde zeker voor de nodige verwarring en hilariteit, bijvoorbeeld door een stelling, waarbij pas bij de oplossing bleek, dat het een voorgiftpartij betrof, zonder de witte Dame. Een stelling ("CHESS PASSION" van Sam Loyd) trof mij bijzonder; het was een weerzien met een stelling waar ik circa een jaar geleden een artikel over schreef in de Schaakkoerier, het blad van de Motiefgroep Schaken. Hieronder dat 'oude artikel'.

Voor wie dat niet weet: De Motiefgroep Schaken, is een landelijke vereniging waarvan de leden geïnteresseerd zijn in het verzamelen van allerlei zaken op het gebied van schaken. Het betreft hier een grote verscheidenheid aan schaak-objecten, zoals schaakpostzegels, prentbriefkaarten, stempels, eerste dag enveloppen, schaak-munten, telefoonkaarten, schaakboeken, schilderijen, kunstvoorwerpen, strips, curiosa, enz. Dus alles wat thematisch aan schaken gerelateerd kan worden. Hiertoe houdt de Motiefgroep Schaken 2x per jaar een contactdag, met gelegenheid tot kopen verkopen en ruilen, met tevens op elke contactdag een veiling, met vaak zeldzame zaken en de mogelijkheid (ook voor niet leden) om schriftelijk te bieden. De veilingkavels staan daartoe ook vermeld op de site van de Motiefgroep op www.euwe.nl. Ook wordt 5x per jaar het blad De Schaakkoerier uitgegeven met o.m. informatie over nieuwe uitgaven, artikelen over de verschillende schaakverzamelgebieden enz.

" CHESS PASSION "

De laatste jaren komen er, uitgegeven door Sandor Badacsonyi, alias Caissa KFT te Kecskemét, nogal wat Hongaarse schaakansichtkaarten op de markt. Deze kaarten vallen (mij) vooral op doordat er op de achter-kant van de kaarten consequent een schaakpartij of schaakprobleem met bijbehorende stelling c.q. diagram wordt afgedrukt. En extra mooi zijn natuurlijk de (paar) kaarten uit deze serie waarbij de stelling van het diagram op de achterkant ook op de voorkant van de kaart verwerkt is. Een ander bijzonder kenmerk van deze kaarten van Sandor Badacsonyi is dat hij al zijn kaarten ook (op de achterkant) een naam mee geeft. De hiernaast afgedrukte kaart kreeg als naam "chess passion", en uit het verdere verhaal zal hopelijk blijken waarom deze naam. Het is een kaart uit de categorie waarbij de stelling van het diagram op de achterkant van de kaart ook op de voorkant van de kaart verwerkt is. Het gaat hierbij om een

schaakprobleem van de beroemde probleemcomponist Sam Loyd.

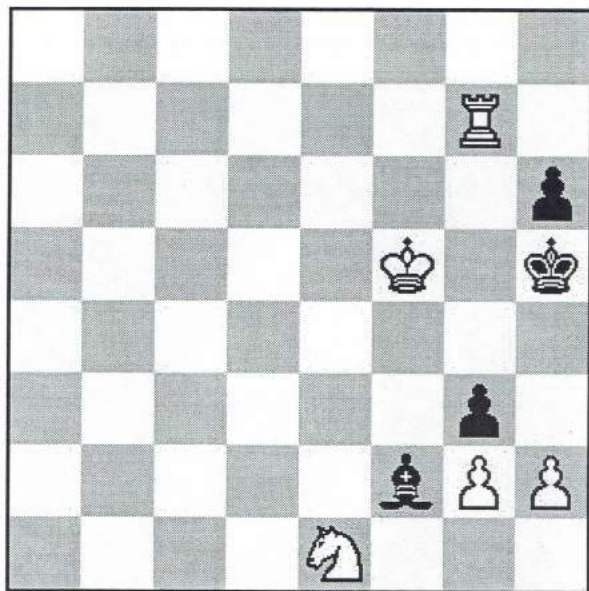
Sam Loyd (1841 - 1911) geldt als de grootste (schaak)puzzelontwerper die de wereld ooit gekend heeft. Hij werd geboren in Philadelphia, publiceerde al op 14-jarige leeftijd zijn 1e schaakprobleem in een New Yorkse krant en was vanaf z'n 16e jaar redacteur van een probleemrubriek in Chess Montly. Het meest bekende probleem van zijn hand is waarschijnlijk het bekende 8 dames probleem; zet 8 dames zodanig op een verder leeg schaakbord, zodat geen van hen één van de andere dames aanvalt. Overigens zijn er maar liefst 92 verschillende oplossingen voor dit probleem.

Sam Loyd's succes werd overigens mede veroorzaakt door het feit dat één van zijn sterke zijde was, dat hij zijn puzzels en problemen ook op succesvolle wijze in de publiciteit wist te brengen. Hij deed dit onder meer door niet alleen het probleem zelf te ontwerpen, doch door dit ook nog eens vergezeld te doen gaan van een daarbij behorend, vaak schitterend, verhaal. (Zo is mij persoonlijk altijd zijn probleem van pat in 13 vanuit de beginstelling bijgebleven.)

Een wat minder bekend, maar absoluut zeer fraai probleem van Sam Loyd ligt ten grondslag aan bovenstaande afgebeelde ansichtkaart. Ook in dit geval betreft het een schaakprobleem met een begeleidend verhaal.

Het verhaal van Sam Loyd:

" De krijgshaftige koning Karel XII van Zweden werd in 1713 in Bender (in Moldavië, een deel van het toenmalige grote Turkse rijk) ingesloten door de Turken, zijn voormalige bondgenoten. (Overigens hier was de koning heen gevlucht na z'n vernietigende nederlaag, ten gevolge van de invallende strenge winter, bij Poltava tegen de Russen.)

De tijd die Karel XII in Bender overbleef naast het oorlog voeren gebruikte hij om schaakmatches uit te vechten met zijn minister Christian Albert Grothusen. Dit is ook door Voltaire beschreven. En volgens het verhaal van Sam Loyd was men op een dag, na een spannende partij, gekomen tot de stand zoals afgebeeld op de ansichtkaart en op het diagram hiernaast;

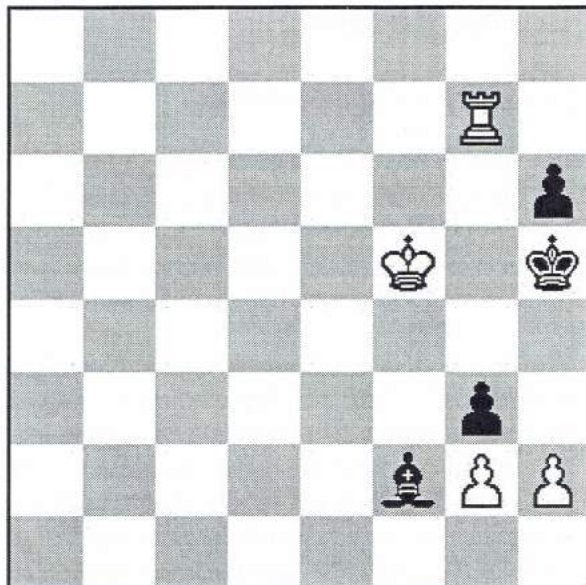
Karel XII, met wit aan zet, kondigde juist een mat in 3 zetten aan. Dit met als oplossing:
1. Txg3 (dreigt 2. Th3+ Lh4 3. g4 mat)
1. ... Lxg3 2. Pf3
en zwart is in tempodwang; na elke willekeurige zet van de zwarte looper volgt er 3. g4 mat. "

De ansichtkaart van Badacsonyi toont ons inderdaad een Koning (natuurlijk herkenbaar aan zijn kroon) alsmede een andere edelman (de minister), gezeten achter een schaakbord in een grote paleisachtige hal met zuilen en bogen (die mij vooral doen denken aan het verzonken paleis Yerebatan Sarayi in Turkije, Istanboel hetgeen ook nog gebruikt is in één van de James Bond-films.) Wel doen de kleding van de beide mannen en de verder entourage meer denken aan de (vroege) middeleeuwen dan aan 1713 (bijvoorbeeld de pruikentijd van Lodewijk de XIV in Parijs als ook de tijd van de tegenstander van Karel XII, Tsaar Peter de Grote in Rusland.)

Het verhaal van Sam Loyd houdt echter bij dit ene probleem niet op. Het wordt nog veel mooier en hij gaat verder met;

" Nauwelijks was Karel XII uitgesproken of daar suisde een Turkse kogel door een venster. Deze kogel vaagde het witte Paard van het bord, en dit Paard vloog in duizenden stukjes uiteen. Grothusen maakte een luchtsprong van schrik. Karel XII bleef echter (zoals het een koning betaamd) doodbedaard. En na nog een blik op het bord geworpen te hebben, sprak hij lachend: 'dat Paard kan ik je eigenlijk best wel cadeau doen, en toch mat in 4 zetten aankondigen.' "

Zie diagram hiernaast:

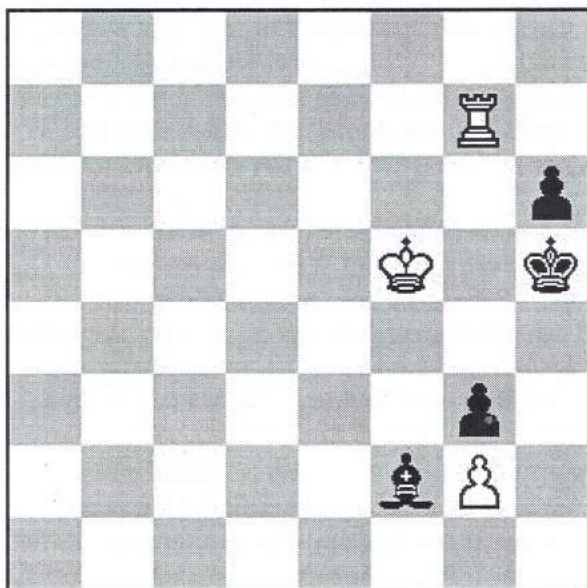

Nu zet wit mat in 4 middels 1. hxc3 (dreigt 2. Tg4 en 3. Th4 mat)

1. ... Le3 (want op 1. ... Lxc3 2. Txc3 Kh4 geeft 3. Th3 mat)
2. Tg4 (dreigt weer 3. Th4 mat)
2. ... Lg5 3. Th4+ Lxh4 4. g4 mat

Maar voor Sam Loyd kon het altijd nog gekker / beter;

" Nauwelijks had Karel XII het mat in 4 aangekondigd of - het is niet te geloven - een tweede Turkse kogel vloog door het venster en trof de pion van h2, zodat ook die van het bord verdween. Grothusen werd doodsblee. 'Je hebt onze vrienden de Turken op je hand', sprak Karel XII echter zorgeloos. 'Maar ik zal eens kijken of ik deze ongelukkige pion werkelijk niet missen kan. Ik heb het!' Schaterde hij dan na enkele ogenblikken. 'Met het grootste genoegen deel ik u mede, geachte vriend, dat ik de eer heb u hierbij mat in 5 zetten aan te kondigen.' "

Deze laatste oplossing (dus zonder het witte Paard en zonder pion h2 op het bord) is als volgt (zie diagram hiernaast)

1. Tb7 (met als doel 2. Tb1 en 3. Th1 mat)
1. ... Le3
2. Tb1 Lg5 3. Th1+ Lh4
4. Th2 !!! gxh2 5. g4 mat

Sam Loyd besluit het verhaal met;

" En Karel XII wilde Grothusen niet laten gaan, voordat deze dit nieuwe probleem ook had opgelost. Het is geen wonder dat de minister uit angst voor herhaling van dergelijke schaakslachtingen de volgende dag naar de Turken over liep. "

En Karel XII? Hij werd uiteindelijk in februari 1713 bij Bender gevangen genomen door de Turkse Sultan. Pas eind november 1714 zou hij weer, ontkomen aan zijn gevangenschap, in Zweden terugkeren. En uiteindelijk sneuvelde hij in 1718 in Denemarken bij een volgende oorlog tegen de Russen. Dit laatste mogelijk ook nog door een kogel uit eigen kamp.

Henk Alberts

XLIV Open Zomertoernooien

Ik twijfel er niet aan dat de nazomerse ontboezemingen van de toernooitijgers die elk jaar in de zomer een internationaal open toernooi pakken sommigen op onze club naar hun hoofd doen grijpen. Wie gaat er nu in de zomer schaken? Kun je niet beter gaan fietsen door Drente, bergbeklimmen in de Alpen of misschien zelfs een Weense kathedraal van binnen bekijken? Dat zijn inderdaad allemaal prima activiteiten, maar het zomerse schaken heeft ook wel iets. Toch wel.

Wie op een schaakclub speelt weet dat hijzelf, zijn tegenstander er al een dag op heeft zitten. Acht uur werken, het verkeer, een hap eten en dan nog een partij spelen staat niet bij voorbaat garant voor een flitsende prestatie. Een niet nader te noemen speler op onze club klaagde daarover wel eens, wanneer hij een aanvaardbare prestatie om elf uur 's avonds bedierf door de ongewenste tussenkomst van een forse bok. Ik geloof niet dat zijn klacht in de categorie "flauwe smoezen" viel.

Wie echter in de zomer in de late middag kan gaan schaken, nadat hij niet al te vroeg en op zijn gemak heeft kunnen ontbijten, heeft kunnen rondtoeren door een fraai landschap, een fikse forel heeft kunnen soldaatmaken, een pint heeft kunnen vatten op een terras, wat lotgenoten heeft kunnen afzeiken, zo iemand heeft een bruin leven en hij is in de goede stemming om op het bord wat moois te laten zien. En het lukt misschien ook nog.

Ontspanning is een goede voorbereiding op inspanning.

Het verdient ook aanbeveling om zo'n toernooi samen met anderen te spelen. En met anderen bedoel ik dus niet je zoon van twaalf of je eega. Sterker nog, je zoon van twaalf en je eega dienen zich tijdens zo'n gebeurtenis op honderden kilometers afstand te bevinden. Minstens.

Een zomertoernooi speel je samen met andere malloten...eh nee, sorry, met andere schakers.

Wie aan een zomertoernooi wil meedoen dient het leven van alledag gedurende die periode totaal te verbannen. Stel je eens voor, je neemt je eega toch mee, tegen beter weten in.

Dan ontspint zich mogelijk de volgende discussie. "Zeg, het huwelijk van Hans en Mathilde staat op springen. Wist je dat? Hans schijnt betrapt te zijn met een del van zijn werk." De enige verstandige reactie is dan natuurlijk om te zeggen dat je je nu *alleen* met de merites van de Franse Ruilvariant wilt bezighouden. Maar je zegt uit irritatie nog net iets meer. Dat Hans en Mathilde wat jou aangaat de bomen in kunnen, waar ze sowieso oorspronkelijk vandaan zijn gekomen. Dat je toch al niet begrijpt waarom je zwager Hans met dat enge paard getrouwd is, en ... "Nou, jij bent wel erg meelevend. Kun je niet eens *normaal* reageren?" Wat je zou willen zeggen is dat die twee tuinkabouters uit Eemnes-binnen je thans totaal niet interesseren, maar dan is het hommeles. Met een hoofdletter H. Dus je probeert: "Sorry, lieve, sorry. Ja, het is vreselijk. Maar ik ben nu even met iets anders bezig." Weer fout, natuurlijk weer fout.

"Hou toch eens even op met dat malle schaken. Die domme poppetjes ook altijd. Straks om vier uur mag je weer. Dan zal ik je verder niet lastigvallen. Nou even luisteren! Wees eens sociaal!"

En daar zit het hem nou juist. Dat wil je helemaal niet. Niet sociaal zijn, neen helegaar niet!

Dit tafereel escaleert in potentie heel snel en wordt dan bijkans even grotesk als de wreedste scènes uit de toneelstukken van Harold Pinter.

Neen, de exponenten uit je alledaagse leven dienen een flink eind uit de buurt gehouden te worden.

Aan de bekende zomertoernooien doen altijd flinke aantallen gekwalificeerde schakers mee: grootmeesters en (FIDE) meesters, GIF-M's als het ware. Het leuke is natuurlijk om tegen de gekwalificeerden te mogen aantreden en een niet al te gek figuur te slaan. Om ze te grijpen, als het heel erg meezit.

Zoals ik in de verslaglegging van het Open van Andorra al heb aangegeven (De Promoot, Jaargang 51-1) is een resultatenreeks die begint met 01010... of 10101 ...niet bepaald onwaarschijnlijk als je niet in de echte top of in de echte staart van het ratingklassement zit.

Dat wil zeggen: je "zigzagt" je weg door het toernooi door te verliezen van een "sterke", en vervolgens te winnen van een "zwakke". Maar dat betekent niet dat je om de andere ronde je gemak ervan kunt nemen. Iedere ronde moet je werken. In de beginrondes kan het nog wel gebeuren dat je tegen een speler moet die beduidend zwakker is, maar als je normaal of zelfs goed draait worden de

verschillen tussen jou en “zwakker” kleiner. Wanneer je tegen een relatief zwakke speler struikelt vergooi je je kansen om in de eerstkomende ronden tegen een GIF-M te mogen. Je moet dus op je hoede zijn. Onderschatten van de tegenstander is een zware zonde waarop idem dito straffen staan. In iedere ronde moet je met het schuim op de mond aan de bak.

Alleen spelers die werkelijk in de staart van het klassement zitten hebben geen kans op een masochistisch avontuurtje. En of zo’n toernooi voor hen nu echt zo verschrikkelijk leuk is ...? Tijdens het eerste buitengaats Open waaraan ik meedeed (Baden-Baden '93) hoorde ik een kandidaat voor de rode lantaarn na een zoveelste nederlaag kermen: “Ich will ja auch mal gewinnen!” Ter informatie: spelers met een Nederlandse rating van onder de 1850 ongeveer lopen in dit soort toernooien nadrukkelijk het risico om een collega van deze jongeman te worden.

Om een gekwalificeerde speler te verschalken (en een remise telt wat mij betreft ook wel als zodanig) moet je risicovol spelen. Punt. Toen Noordhoek mij eens vilein vroeg hoeveel gekwalificeerden door mij waren verschalkt (Hij wist het antwoord, de hond!), moest ik toegeven dat dat er niet zo bijster veel waren geweest. Een FM-etje hier en daar. Dat was het. Hoe kwam dat? En –veel erger nog- hoe kwam het eigenlijk dat deze zelfde Noordhoek GM Wladimir Boermakin ooit op remise gehouden had? Welnu, louter en alleen door een scherpe, onoverzichtelijke zooi op het bord te creëren. En dan maakt ook zo’n speler nog wel eens een fout. Simpel, niet?

Als je daarentegen probeert de zaken overzichtelijk te houden ga je zeker de boot in, want de meester heeft gewoon een betere techniek en een klein nadeeltje blijft dan dus geen klein nadeeltje ... Tuurlijk, ik vond het leuk om in Oberwart 2001 GM Robert Zelcic 73 zetten lang te weerstaan, maar de prestatie zat hem hier uiteindelijk alleen in de “hoeveelheid weerstand” en niet in het resultaat. De hele partij was overzichtelijk geweest. De GM moest werken voor de kost, maar dat hij het punt wel zou pakken lag erg voor de hand.

In het afgelopen zomertoernooi heb ik geprobeerd de strijd te verscherpen wanneer dat kon.

In de eerste ronde mocht ik tegen een zeventienjarige knul met een rating van 2482. Hij was ten tijde van het Andorra Open officieel nog titelloos, maar zou op het komende FIDE-congres tot IM worden benoemd. Zijn eerste grootmeesterresultaat had hij toen trouwens ook al op zak.

MN(2083)-V.Jeremic(2482), Andorra Open, ronde 1

Grünfeld-Indisch

1 c4, Pf6 2 Pc3, d5 3 d4, g6 4 cd5x, Pd5x 5 e4, Pc3x 6 bc3x, Lg7 7 Pf3, 0-0 8 Le3, c5 9 Dd2, Lg4 10 Le2, Da5 11 Tc1, Td8 12 d5, Pc6 13 0-0, e6 14 Tfd1, ed5x 15 ed5x, Lf3x 16 Lf3x, Pe5 17 Le2, c4!

Volgens Fritz7 hebben we met Zwarts elfde zet zijn openingsboek verlaten. Dat betekent natuurlijk niet dat alles tot dan toe in een mum van tijd op het bord gekomen was. Integendeel, vooral mijn jonge tegenstander had er ruim de tijd voor genomen. Ikzelf had na zet 12 het idee dit stellingsbeeld nog niet eerder te hebben gezien. Bij zet 15 ruilt Zwart zijn loper tegen het witte koningspaard en dat levert hem meer handelingsvrijheid op voor zijn eigen ros. Ik heb hier ernstig nagedacht over 16 gf3x!?, in de wetenschap dat dit tijdwinst oplevert ten opzichte van de tekstzet. Immers, het lopertje moet logischerwijze toch weer naar e2 terug na een te verwachten ...Pe5.

De zeventiende zet krijgt een uitroepken van mij (Fritz7 is zuinig met zijn loftuitingen). Als Zwart zijn paard op d3 kan nestelen heeft Wit een probleem. Zwart heeft echter geen haast.

18 Tc2, Td7 19 f4, Pd3 20 Lf3!?

Wit wil op zet 19 duidelijkheid en die krijgt hij. Op de volgende zet moet hij vervolgens een *principiële* beslissing nemen. Hij kan spelen 20 Ld3x, Td5x 21 Ld4, cd3x 22 Dd3x. Hiermee heeft Wit de troef van zijn stelling, de stralende pion op d5, opgegeven. Fritz7 beweert dan wel dat deze variant gelijkspel oplevert, maar ik denk dat Zwart iets beter staat en dat een sterkere speler daar iets mee kan. Met de tekstzet, 20 Lf3, bouw ik op de sterkte van pion d5, wel wetende dat deze beslissing me materiaal zal kosten. Immers, het paard op d3 kan ik natuurlijk niet eeuwig laten leven

20 ..., f5 21 De2, Da6 22 Tcd2, Lc3x 23 Td3x, cd3x 24 Td3x, Lf6 25 Dd2, Kg7 26 g4

Wie a zegt moet b zeggen: voor angsthazerij is geen tijd. Het witte loperpaar moet alle ruimte krijgen. Dan maar een winderige koningsstelling!

26 ..., fg4x 27 Lg4x, Td6 28 Lc5, Tdd8 29 d6, Dc4

Het tempo dat Zwart vermeend weggaf op zet 27 krijgt hij nu weer terug. Kennelijk ziet mijn elektronische hulp dat ook zo, want hij mekkert niet. Overigens, Zwart staat beter volgens Fritz7. Kan heel goed, ik weet het niet.

30 Lf2, Kh8 31 Lh3, Tf8 32 d7, b6 33 Td6, Tad8 34 Tf6x!?

Daar gaat de tweede kwaliteit. Mijn opponent schrok en verzonk in diep gepeins. Hij had nog maar een paar minuten tot de eerste tijdcontrole en keek regelmatig nerveus op de klok. Kicken, mensen, kicken!

34 ..., Tf6x 35 Ld4, Df7 36 Dc3, Kg7 37 Dc7, De7 38 Le5, Kh6 39 Da7x?

Een belangrijk psychologisch ogenblik. Wit moet beslissen of hij de kwaliteit terughaalt of niet. Fritz7 raadt hier tot 39 Lf6x, Df6x 40 De5 met nog altijd duidelijk beter spel voor Zwart.

Ik kan van mijn loperpaar geen afscheid nemen en besluit tot iets dat je als een verlegenheidszet kunt beschouwen. Zelfs als iemand uit het negende achttal dit had gespeeld was ik nog in een hatelijk lachen uitgebarsten! Dan nog zou ik fiolen van minachting over de armste hebben uitgestort!

Natuurlijk staat de witte dame hier vreselijk buitenspel en Zwart neemt bliksemsnel het initiatief over dat hem op een gouden presenteerblaadje wordt aangeboden. Ik dacht dat het kon lijden. Een absurde gedachte, hersenspinsels van een ontoerekeningsvatbare!

In het vervolg doet Zwart het minder agressief dan Fritz7, die onmiddellijke dreigingen opstelt (en die de stelling terecht als totaal gewonnen voor Zwart beschouwt), maar wie zal het de jonge meester in tijdnood kwalijk nemen?

39 ..., Dc5+ 40 Kh1, Tff8 41 Dc7, Dc7x 42 Lc7x, b5 43 Ld8x, Td8x 44 a3, Kg7 45 Lf1

Angst voor pion b5 dicteert deze zet. Het betere en door mij ook lang overwogen Kg2 verliest op den duur natuurlijk ook. De rest blijkt techniek.

45 ..., Td7x 46 Lb5x, Td2 47 a4, Ta2 48 Ld7, Kf6 49 Kg1, Td2 50 Lc6, Kf5 (0-1)

Het is me dus weer niet gelukt een speler van meestersterkte te grijpen, maar ik heb in ieder geval gevochten en risico's genomen.

Ook in de zogenaamde gemakkelijke rondes moet je op je tellen blijven passen en vooral je tegenstander niet onderschatten. In een zo'n partij in Andorra kreeg ik een goede mogelijkheid, vond hem niet goed genoeg, zag ervan af en bemerkte even later dat ik op andere wijze minder dan niets bereikte en begon me te ergeren. Vervolgens keek ik te exclusief naar één deel van het bord en verloor hout op een ander. Mijn tegenstander won vervolgens kordaat, alsof hij wél een internationale rating had ... Of ik de naam van die tegenstander verdrongen heb? Dat lukt me maar niet. Iedere week op dinsdagavond hallucineer ik dat ik hem weer zie. Ik moet toch eens met iemand gaan praten. Maar er zijn ook gevallen waarin het gewoon goed gaat.

Mercedes Herrero Crespo -MN(2083), Andorra Open, ronde 4

Frans

Mercedes was een Spaanse van vierentwintig die mijn hormonen zeker een ongemakkelijke middag had kunnen bezorgen, als ze zich wat anders had uitgedost. Nu kon ik mij goed concentreren. Haar nationale rating was 1873.

1 e4, e6 2 d4, d5 3 ed5x, ed5x 4 c4

De tweede tegenstander die ik met Zwart bestreed en de tweede die op zet drie aan het ruilen sloeg. Maar met haar vierde zet geeft ze aan dat zij niet op een halfje uit is.

4 ..., Pf6 5 Pc3, c6 6 Ld3, dc4x 7 Lc4x, Ld6 8 Pge2, 0-0 9 0-0, Lg4

De zet oogt wat provocatief. Zou Mercedes de loper direct gaan ondervragen? Zo ja, dan zou dat met een kleine verzwakking van de koningsstelling gepaard gaan. Je moet je tegenstander alle kans geven om beslissingen te nemen die met een zeker risico verbonden zijn ...

10 Te1, Pbd7 11 Dd3?!

Kijk, dat zijn de zetten. De dame staat hier ongedekt en dat noopt tot onderzoek. Zit er vuns in de stelling, positioneel venijn? Inderdaad. Ik had nu direct een tactische troef kunnen uitspelen, maar ik doe eerst nog een andere zet (nummer twee op de lijst van Fritz7). Mijn elektronische raadgever vond dat de dame naar op zet 11 naar c2 had gemoeten, waarna Zwart toch ook al een klein voordeeltje heeft.

11 ..., Te8 12 Le3, b5! 13 Lb3, Pc5 14 Dc2, Pb3x 15 ab3x

Via een tactische grap, berustend op de ongedekte dame, heeft Zwart de witte koningsloper van het bord gekregen. In dit soort open stellingen is dat een duidelijk voordeel en Fritz7 vindt dat Zwart merkbaar beter staat. Met haar vijftiende zet geeft mijn tegenstandster aan dat ze de half-open a-lijn wil gaan benutten. Het oogt agressief, maar het resultaat blijkt tegen te vallen.

15 ..., Dd7 16 Pg3, h5 17 Ta6, h4 18 Pf1, Lf5 19 Dd2, h3 20 Pg3, hg2x 21 d5?

Met haar openingskeuze en ook nog eens met haar vijftiende zet had Mercedes aangegeven enige voortvarendheid aan de dag te willen leggen. De tekstzet *is* inderdaad voortvarend, voortvarend over de grens van het toelaatbare. Met 21 Pf5x had zij nog wel een tijdje met haar mooie gelakte nageltjes aan de dakgoot kunnen gaan hangen. Zwart maakt er nu een eind aan.

21 ..., Lg3x 22 hg3x, b4 23 Pe2, Le4 24 Pf4, Pd5x 25 Pg2x, Dh3 (0-1)

Wit gaat mat of verliest hout.

Manuel Nepveu

Uitslagen bekerwedstrijden

Ook dit jaar neemt Promotie deel aan zowel het KNSB- als het HSB-bekertoernooi. Ziehier de resultaten tot nu toe.

KNSB

Ons KNSB-bekerteam bestaat (bestond) dit jaar uit Ben Ahlers, Bernard Bannink, Igor Coene en Pauline van Nies. Op maandag 2 december werd in Delft gespeeld tegen DSC. Hoewel ons team werd gesteund door een ongekend groot aantal supporters (ons 7^e speelde er pal naast tegen DSC 8), lukte het helaas niet door deze 1^e ronde heen te komen. Maar het scheelde bijzonder weinig! Nadat de reguliere partijen in 2-2 waren geëindigd moest er gevluggerd worden. En wat denkt U? Weer 2-2! En dan..... bepaalt het reglement dat de uitslag van bord 2 t/m 4 van de reguliere partijen beslissend is. En helaas voor onze voorzitter, zijn fraaie overwinning op Ted Barendse telde dus niet mee, zodat de 1-2 op de overige borden ons de overwinning kostte.

HSB

En dan de HSB-beker. Op donderdag 31 oktober speelden Ben Ahlers (ook hier), Ronald Blok, Manuel Nepveu en Richard Tan in Den Haag tegen RHC-Arena, en wonnen met maar liefst 3½-½, waardoor het team zich plaatste voor de 2^e ronde. Deze werd gespeeld tijdens onze clubavond op 10 december, met als uitslag: 3-1 (opstelling: Willem Broekman, Manuel Nepveu en de beide broertjes Leenman). Manuel scoorde het 1^e punt, maar werd daarin "enigszins" geholpen door het niet (tijdig) opkomen van zijn tegenstander. Of deze laatste, toen hij eenmaal aanwezig was, wel zou mogen meedoen aan de eventuele verlenging (snelschaak) als het 2-2 zou staan heeft niemand in het HSB-reglement kunnen vinden; gelukkig maar dat het geen 2-2 werd!

Wordt (dus) vervolgd!

Rob de Vries

Het eerste deel van dit artikel (niet te verwarren met "bericht uit Bolivia (1)") was bedoeld voor het vorige clubblad, maar kwam daarvoor iets te laat bij de redactie binnen. Het is nu te lezen op onze website (www.svpromotie.nl) .

Het 'Primer Torneo Departamental de Ajedrez "Interprofesional Absoluto 2002"' is in een klinkende overwinning voor ingenieur Johannes Meijer geëindigd. Met zeven uit zeven werd ik voor enkele architecten, een advocaat, enkele medici, een topograaf, een administrateur en nog enkele andere professionals eerste. Het niveau van de tegenstanders liep nogal uiteen. Dat je tijdens zo'n toernooi altijd op je hoede moet blijven bleek wel tijdens mijn laatste partij die slecht voor mij af had kunnen lopen. Gelukkig keerden de kansen in tijdnood zodat ik ook deze partij op mijn naam kon schrijven. De prijsuitreiking was bij de 'Federacion de Profesionales de Cochabamba'. Spelers en genodigden werden ontvangen in een mooie zaal in een modern gebouw. De voorzitter van het FPC hield een toespraak en reikte samen met de voorzitter van de schaakclub de prijzen uit. De eerste prijs bleek een fraaie sculptuur van doorzichtig materiaal te zijn waarin het logo van de FPC, de titel van het toernooi en mijn naam gegraveerd waren. De sculptuur was voorzien van een marmeren voet. Ik stel voor dat we in Nederland de Boliviaanse gewoonte om fraaie prijzen uit te reiken over gaan nemen.

Hoe brachten de Boliviaanse schakers het er tijdens de schaakolympiade in Bled vanaf? Uit onderstaande tabel is op te maken dat zij met zeven overwinningen, een gelijkspel en zes nederlagen aan de verwachtingen voldaan hebben. De Boliviaanse kampioen Oswaldo Zambrana speelde goed en behaalde een TPR van 2459. Ook Boris Ferrufino speelde boven zijn kunnen met een TPR van 2254. Johnny Cueto en Marco Sustach deden hetgeen van hen verwacht mocht worden. De enige die compleet faalde was Jose Luis Molina. In de rangschikking eindigde Bolivia op de 77ste plaats. Een verbetering van 22 plaatsen t.o.v. de olympiade van 2000. Er is dus sprake van duidelijke progressie. Jemen, het land waar mijn kinderen geboren zijn, werd 95ste (vorige keer 98ste) en Liechtenstein, waar ik beroemd ben, werd 98ste (vorige keer 100ste). Hoe bracht Bolivia het er tussen de Zuid Amerikanen vanaf (tussen haakjes de vrouwen)? Brazilië werd 35ste (55ste), Colombia 52ste (45ste), Peru 59ste (56ste), Chili 60ste (81ste), Argentinië 63ste (26ste), Venezuela 65ste (52ste), Paraguay 66ste, Ecuador 67ste (40ste), Bolivia 77ste en Uruguay 84ste. In Zuid Amerika valt dus nog aardig wat terreinwinst te boeken. Het op papier sterkere Paraguay werd door Bolivia verslagen terwijl het van Peru met Julio Granda Zúñiga achter het eerste bord verloor. Julio Granda keerde na vier jaar afwezigheid terug achter het schaakbord. Hij kwam stroef op gang maar scoorde toch 10 uit 13 en een TPR van 2693. Op een Peruaanse website las ik dat men daar op zoek is naar zo'n vier duizend dollar om daarvan twee Russische trainers over te laten komen die Granda's kennis over de witte en zwarte openingen naar een hoger niveau moeten krikken. Granda's partijen tegen Stefansson en Beliavsky, die ik hieronder geef, illustreren aardig wat de Peruanen met deze opmerkelijke actie hopen te bereiken.